

Warszawa, dnia 9 września 2009 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
RPO-626022-VII-7020/7002/09/PK**

00-090 Warszawa Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 022 827 64 53

**Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego**

**Pan
Andrzej Wdowiak
Wójt Gminy Łęczycza
ul. M. Konopnickiej 14
99 – 100 Łęczycza**

1422504

W dniach 17 – 19 sierpnia 2009 r. przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzili wizytację w Zakładzie Karnym w Garbalinie. Jednostka ta należy obecnie do najnowocześniejszych i największych zakładów karnych funkcjonujących na terenie naszego kraju. Pozytywny obraz Zakładu pogarsza jednak stan prowadzącej do niego drogi dojazdowej, której nawierzchnia wymaga kapitalnego remontu i znacznie utrudnia ruch pojazdów.

Z otrzymanych przeze mnie informacji wynika, iż starania administracji Zakładu o wyremontowanie drogi dojazdowej nie przynoszą pozytywnego rezultatu, a deklaracja jego dyrektora o wykonaniu tego remontu we własnym zakresie nie jest możliwa do zrealizowania z uwagi na przeszkody natury formalno-prawnej.

Mając powyższe na uwadze, z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich na podstawie art. 13 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Wójta o odniesienie się do przedstawionego problemu wykonania remontu drogi prowadzącej do Zakładu Karnego w Garbalinie.

Do wiadomości:

Dyrektor Zakładu Karnego w Garbalinie

1422602

T. - 31.10.2009 r.

Andrzej Wdowiak
Wójt Gminy Łęczycza

ANALIZY

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

Zakład Karny w Garbalinie

99-100 Łęczycza

e-mail zk_garbalin@sw.gov.pl fax. 0243880008 tel. 0243880000

(sekretariat)

Jednostka typu półotwartego nadzorowana przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Łodzi; 91-729 Łódź ul. Sinutna 21 tel.042675001

aktualne informacje o jednostce dostępne w Ogólnopolskim Portalu Służby Więziennej <http://www.sw.gov.pl>
NIP 775-10-58-357 REGON 000321230

Garbalin, dnia 21 września 2009 roku

DD-0711/09/20515

Sz. Pan
Andrzej Wdowiak
Wójt Gminy Łęczycza

WNIOSEK

Wnoszę do Pana i Rady Gminy Łęczycza o włączenie, do ogólnopolskich publicznych dróg gminnych, drogę łączącą trasę krajową A1 z wsią Garbalin, która jest jednocześnie jedynym komunikacyjnym połączeniem dla Zakładu Karnego w Garbalinie.

UZASADNIENIE

Zmianę kwalifikacji powyższej drogi uzasadniają względy faktyczne i prawne.

Powyższa droga nie powinna być nadal traktowana przez Pana jako droga wewnętrzna albowiem nie prowadzi ona już od około 30 lat do obiektu prowadzonego przez przedsiębiorcę (dawna kopalnia) ale instytucji państwowej **o charakterze publicznym i znaczeniu obronnym** (Decyzją Rady Ministrów zakład został uznany obiektem szczególnie ważnym dla bezpieczeństwa i obronności państwa i zaliczony do obiektów kategorii II – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 roku w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony Dz. U. Z 2003 nr 116, poz 1090), zatem nie jest więc drogą wewnętrzną w rozumieniu przepisów art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 21.03.1985r. o drogach publicznych /Dz.U z 2007r., Nr 19, poz.115 ze zm./.

Należy zaznaczyć, że Zakład Karny w Garbalinie w ramach współpracy i współdziałania z administracją państwową i samorządową wyznaczył 230 osadzonych do pomocy w zapobieganiu lub usuwaniu klęsk żywiołowych. W pozostałym czasie świadczy nieodpłatną pracę osadzonych na rzecz samorządów lokalnych, w tym Gminy Łęczycza, na rzecz której skazani i konwojujący funkcjonariusze w ostatnim czasie przepracowali około 3 tys. godzin (Gimnazjum i Szkoła Podstawowa w Topoli Kólewskiej – 1610 godzin, Szkoła Podstawowa w Błoniu – 280 godzin, Szkoła Podstawowa w Siedlcu – 308 godzin, Szkoła Podstawowa w Wilczkowicach – 700 godzin).

Ze wskazanego odcinka drogi może korzystać każdy i w praktyce korzystają z niej regularnie osoby odwiedzające skazanych, funkcjonariusze i pracownicy instytucji wymiaru sprawiedliwości, organów ścigania, urzędnicy i osoby biorący z urzędu lub społecznie udział w procesie resocjalizacji a także okoliczni mieszkańcy, co bezsprzecznie stanowi o jej **ogólnodostępnym publicznym charakterze.**

Należy wskazać, że droga pełni także funkcję, dla około 1000 osób w ZK Garbalin i mieszkańców wsi Garbalin, jedynej drogi pożarowej, dojazdu dla Pogotowia Ratunkowego oraz ewakuacyjnej, a w przypadku braku możliwości przejazdu w kierunku drogi krajowej A1 (zwalone drzewa – topole, kolizja, blokada odcinka drogi krajowej), to właśnie jedyny możliwy dojazd pozostaje przez drogę gruntową od wsi Garbalin. Tym samym wskazany odcinek drogi stanowi także alternatywną komunikację dla mieszkańców tej wsi.

Codziennie spod bramy jednostki odjeżdża kilka pojazdów dowożących skazanych do pracy, tak bezpośrednio na rzecz samorządów lokalnych jak i pośrednio dla ich korzyści, zapewniając okolicznym przedsiębiorcom tanią i stabilną siłę roboczą, co przekłada się na ich rozwój i tym samym dochody samorządów z tytułu ich działalności.

Nie bez znaczenia jest fakt, że pomagamy na tym terenie zwalczać bezrobocie, promując zatrudnienie, organizując ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości nauczanie zawodu, a także umożliwiamy osadzonym zgromadzenie środków do życia po zwolnieniu, zmniejszając obciążenie lokalnych społecznych funduszy pomocowych.

Trudno nie zauważyć, że utworzenie i funkcjonowanie tak dużej instytucji na terenie Gminy Łęczycza, stanowi także wymierną korzyść materialną dla lokalnej społeczności, tak w wymiarze stabilnego pracodawcy finansowanego z budżetu centralnego (ponad 230 etatów), jak i regularnych wpływów z podatków (tylko podatek od nieruchomości wynosi ponad 48 tys. zł w skali roku).

Wskazane wyżej fakty, potwierdzają także **lokalne znaczenie** podległej mi jednostki penitencjarnej dla gospodarki gminnej.

Aktualny stan drogi, **będącej w zarządzie Urzędu Gminy**, a stanowiącej jedyny dojazd do jednej z największych i najnowocześniejszych jednostek penitencjarnych w kraju, stanowi zenującą wizytówkę, tak wobec petentów jak i młodzieży odbywającej praktyki studenckie czy osób wizytujących jednostkę np. ostatnia wizyta przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich lub niemieckiej delegacji systemu penitencjarnego z Bawarii.

Utwardzenie nawierzchni, najprawdopodobniej dokonane nie przez Gminę ale jeszcze przed wielu laty przez zlikwidowaną kopalnię, a wykonane z ciężkich, w wielu miejscach już uszkodzonych, perforowanych płyt betonowych, stanowi obecnie nie lada przeszkodę dla osób przemierzających pieszo odcinek od przystanku autobusowego i wpływa destrukcyjnie na pojazdy samochodowe, tak służbowe jak i prywatne. Ruch pieszy na tym odcinku, głównie odwiedzających kobiet (przystanek PKS – wejście do jednostki) jest na tyle intensywny, że nie można wykluczyć, iż w przyszłości, poza zgłaszanymi nam uszkodzeniami obuwia i potknięciami, nie zaskutkuje zasadnymi roszczeniami wobec prawnego zarządcy drogi.

Remontowanie przez Gminę kolejnych nawierzchni asfaltowych w pobliskiej okolicy oraz nie wywiązywanie się z obowiązków Zarządcy (gmina od wielu lat tej drogi nie naprawiała, nie odśnieżała oraz nie sprzątała – ograniczając się do wskazywania okolicznych rolników uprawnionych do pozyskiwania drzewa z wiatrołomów), w tym pozostawienie przez lata nieuregulowanych kwestii prawnych tego odcinka drogi, które stanowią usprawiedliwienie dla władz Gminy, moim zdaniem, świadczą dobitnie o niewłaściwym stosunku do podmiotu państwowego, który reprezentuję i nie znajdują uzasadnienia dla dalszej bierności władz gminy.

W tych okolicznościach oznajmiane stanowiska, wskazującego na próbę pozbycia się problemu poprzez przekazanie praw do zarządu lub/i własności gruntu na rzecz Zakładu Karnego w Garbalinie, muszą odbierać jako trwanie w dalszym unikaniu przez władze gminy spoczywających na niej obowiązków, braku konstruktywnej współpracy i nie traktowaniu nas jako „dobra” - podmiotu tej społeczności lokalnej, w tym sprowadzania naszego bytu jedynie do roli świadczeniodawcy na rzecz Urzędu Gminy.

Jako urzędnik państwowy i reprezentant interesu wymiaru sprawiedliwości, działając także w imieniu zatrudnionych w tym zakładzie mieszkańców, oczekuję przystąpienia przez Urząd Gminy do wykonywania obowiązków spoczywających na zarządcy drogi i dostosowania do obecnych realiów i potrzeb, statusu oraz stanu drogi biegnącej przy Zakładzie Karnym w Garbalinie.

Jednocześnie nadal podtrzymuje moje wielokrotne deklaracje o nieodpłatnym udziale osadzonych przy realizacji tego zadania, włącznie z odcinkiem biegnącym aż do wsi Garbalin.

do wiadomości:

- Przewodniczący Rady Gminy Łęczycza
- Zarząd Powiatu Łęczyckiego
- Rzecznik Praw Obywatelskich
- Dyrektor Okręgowy SW w Łodzi

DYREKTOR
Zakładu Karnego w Garbalinie

plik msc. Kysarzi Paradowski

RPO- 626022/09

Zakład Karny w Garbalinie
99-100 Łęczycza
e-mail zk_garbalin@sw.gov.pl fax. 0243880008 tel. 0243880000 (sekretariat)
Jednostka typu półotwartego nadzorowana przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Łodzi, 91-729 Łódź ul. Smutna 21 tel.042675001
aktualne informacje o jednostce dostępne w Ogólnopolskim Portalu Służby Więziennej <http://www.sw.gov.pl>
NIP 775-10-58-357 REGON 090321230

DD-0912/11/09/20311

Garbalin, dnia 12 października 2009 roku

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPEŁ. 2009 -10- 15
ZAL. 1/1 NR 1268252

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
00-90 Warszawa, Al. Solidarności 77

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

PK
2009 -10- 16

dot. pisma RPO-626022-VII-7020/7002/09/PK

Po zapoznaniu się z treścią przekazanej Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Zakładzie Karnym w Garbalinie uprzejmie informuję, że przesłany dokument oraz informacje przekazane przez zespół podczas odprawy kończącej wizytację, były przedmiotem analiz kadry kierowniczej i nadal stanowią wskazówki do poszukiwania nowych rozwiązań organizacyjnych, których celem będzie dalsza poprawa warunków odbywania kary w tutejszej jednostce penitencjarnej.

Odnosząc się do sformułowanych, na podstawie zgłaszanych przez osadzonych problemów oraz spostrzeżeń i zaleceń zespołu wizytującego, odpowiadam:

1. Ukończenie remontu generalnego pozostałych dwóch łazni w pawilonie A jest obok prowadzonych systemem gospodarczym remontów sanitariatów zadaniem priorytetowym, którego wagę wcześniej dostrzegliśmy i w ramach własnych możliwości nadal kontynuujemy. Tempo prac i termin zakończenia tego przedsięwzięcia jest zdeterminowane wyłącznie własnymi możliwościami tegorocznego budżetu jednostki, który na obecną chwilę nie umożliwi nam pokrycia wydatków materiałowych w zakresie jeszcze pozostałych prac.
W mojej ocenie, realnym terminem zakończenia tego zadania będzie przełom I i II kwartału 2010 roku.
2. Uzupełnienie brakujących zabezpieczeń i drabinek w łózkach pietrowych. Wskazany sprzęt kwaterunkowy znajduje się w pawilonie mieszkalnym A, który jako ostatni użytkuje łóżka starego wzoru „koszarowe”. Powyższy sprzęt nigdy nie przewidywał i nie był konstrukcyjnie przystosowany do wnioskowanych zabezpieczeń. Zasadność zgłaszanych w tym względzie uwag została uwzględniona w nowym wzorze łóżka typu więziennego, które stanowi już wyposażenie nowych pawilonów oznaczonych jako B i C.

T 31 11 09 (wojt)

Na moje polecenie dokonano rozpoznania w zakresie możliwości modyfikacji lub doposażenia łóżek starego wzoru w dodatkowe zabezpieczenia i drabinki. Producent tj. Gospodarstwo Pomocnicze przy Zakładzie Karnym we Włocławku stwierdził, że jest możliwe wykonanie takich elementów uzupełniających, jednakże będzie problematyczny ich montaż do łóżek starego typu i takie rozwiązanie nie uzyska atestu.

W tych okolicznościach uznałem, że racjonalnym rozwiązaniem będzie odstąpienie od modernizacji starych łóżek (na taką modernizację w tym roku nie posiadam środków) i przyjęcie programu sukcesywnej wymiany łóżek starego typu na nowe, w tempie dostosowanym do możliwości finansowych jednostki. Powyższe nie oznacza rezygnacji z podejmowania prób ubiegania się o środki celowe na to zadanie.

3. Zwrócenie uwagi na konieczność właściwego traktowania osadzonych przez oddziałowych.

Powyższy, zaakcentowany przez zespół problem, ma fundamentalne znaczenie dla praworządnego wykonania kary oraz bezpośredni wpływ na atmosferę wychowawczą w jednostce. Powołałem zespół, który zbadał sygnalizowane podczas wizytacji uwagi Przewodniczącego zespołu, osobiście analizuję dokumentację skargową a pojawiające się wątpliwości, zlecam weryfikować moim najbliższym współpracownikom.

Bardzo odmłodszej kadrze funkcjonariuszy staramy się wpajać właściwe wzorce zachowań i z pewnością przełożeni nie tolerują faktów, ale i także informacji o nieregularnych zachowaniach wobec osadzonych oraz braku empatii dla ich sytuacji osobistej. Dużą rolę w zapewnieniu takiego podejścia do osadzonych spełnia także młoda i dobrze wykształcona kadra bezpośredniego kontaktu tj. 18 wychowawców i obecnie już 3 psychologów.

Mam powody sądzić, że są też osadzeni, którzy podejmują próbę dyskredytowania dobrych, konsekwentnych i wymagających funkcjonariuszy, pełniących służbę wewnątrz oddziałów mieszkalnych. W tutejszej jednostce bardzo częstym powodem konfliktów i emocjonalnych reakcji ze strony osadzonych, jest egalitarne egzekwowanie obowiązku wynikającego z art. 116§1 pkt. 2, 4 i 5 kkw oraz brak tolerancji dla wykorzystywania osób słabszych lub nie związanych z podkulturą przestępczą. Każda informacja wskazująca na nieprawidłowości w zakresie kontaktów funkcjonariusz – osadzony jest i będzie przedmiotem krytycznych analiz i zobiektywizowanych ocen.

4. Dażenie do zwiększenia liczby psychologów w celu umożliwienia pełnego diagnozowania potrzeb skazanych oraz realizowania programów readaptacyjnych.

W dniach wizytacji, z uwagi na zmiany kadrowe, jednostkę obsługiwał jeden psycholog wspierany psychologiem z oddziału terapeutycznego. Dostrzegając ten problem czyniłem starania dla uzupełnienia tej specjalistycznej kadry, co udało się sfinalizować przyjęciem z dniem 1 września 2009 roku 2 kolejnych psychologów, co można uznać za rozwiązanie powyższego problemu. Pierwszych efektów należy spodziewać się po zakończeniu cyklu szkoleń wstępnych.

5. Dokonanie oceny walorów smakowych i jakościowych wyżywienia, szczególnie w odniesieniu do zup i diet.

Aktualnie w jednostce jest serwowanych 28 rodzajów zup, a w przypadku diety 17. Różnorodność posiłków jest zapewniana poprzez unikanie serwowania więcej niż dwa razy w miesiącu tej samej zupy dla normy ogólnej i 3 razy dla norm dietetycznych. Walory smakowe tych posiłków są badane osobiście przez lekarza lub upoważnioną przez niego osobę. Dla poprawy walorów smakowych stosujemy takie przyprawy jak: liść laurowy, sól, pieprz czarny oraz ziołowy, majeranek, ziele angielskie, papryka, przyprawa do zup w płynie, rosół uniwersalny. Zupy są gotowane na naturalnych wywarach mięsnych (mięso wieprzowe, podgardle), jednak sposób ich przyprawiania musi być wyważony, albowiem nadmiar stosowania przypraw też stanowi źródło uwag ze strony konsumentów – osadzonych. Z tego też powodu, umożliwiamy osobom skazanym nabywanie w kantynie jednostki dodatkowych przypraw do indywidualnego doprawienia

dostarczanych posiłków. Zaznaczam, że w kwestii zup podawanych do diet leczniczych, nie możemy stosować przypraw, a ściśle określona liczba produktów nadających się do ich sporządzenia, ogranicza ich różnorodność, w naszym przypadku aktualnie do 17.

W tym miejscu pragnę zaznaczyć, że dotychczas nie mieliśmy przypadków zbiorowych zatruc lub odmów pobrania podawanych posiłków.

Jednocześnie dziękuję za klimat współpracy z zespołem prowadzącym wizytację, jego cenne uwagi oraz wymianę doświadczeń natury zawodowej, które wzbogaciły poglądy, tak moje jak i moich podwładnych, na aktualne kierunki i metody pracy z osobami pozbawionymi wolności.

Z poważaniem

DYREKTOR
Zakładu Karnego w Garbaltach

plk mgr Barbara Jarudowska

Wykonano w 4 egz.

egz. 1. - adresat

egz. 2. - Przewodniczący Wydziału Penitencjarnego w Sądzie Okręgowym w Łodzi - d/w

egz. 3. - Dyrektor Generalny SW za pośrednictwem Dyrektora OISW w Łodzi - d/w

egz. 4. - aa.

RP/RP

Zapoczątkowa skł. z dn. 16.10.2008 r. Jarudowska

GG. 8229/49/09

Łęczyca, dn. 09.10.2009 r.

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2009 -10- 16

ZAC. *1/1* Biuro NR *268505*

Rzecznika Praw Obywatelskich
00-090 Warszawa
ul. Solidarności 77

2009 -10- 19

dot pisma Nr RPO-626022-VII-7020/7002/09/PK z dn. 09.09.2009 r.

W odpowiedzi na pismo – znak i data jak wyżej – uprzejmie informuję.

Droga prowadząca do Zakładu Karnego w Garbalinie, oznaczona nr działki 192/1 o powierzchni 0,6863 ha w obrębie geodezyjnym Chrzastówek gm. Łęczyca, jest drogą zakładową. Na okoliczność tę w dniu 6 października 1987 r. została podjęta Uchwała Nr 82/XXVI/87 Gminnej Rady Narodowej Łęczycy w sprawie zatwierdzenia sieci dróg zakładowych na terenie Gminy Łęczyca – kserokopia uchwały w załączeniu. Podjęcie ww. uchwały przesądziło jednoznacznie o kwalifikacji wymienionej drogi i bezspornym jest fakt, że nie jest to droga gminna. W związku z tym Gmina Łęczyca nie może uregulować jej stanu prawnego w trybie przepisów komunalizacyjnych (ustawa z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych - Dz. U. Nr 32, poz. 191 z późn. zm.), ani też w trybie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną - Dz. U. Nr 133, poz. 872 z późn. zm.

W takim stanie prawnym wyremontowanie drogi dojazdowej do Zakładu Karnego w Garbalinie nie jest możliwe ze środków budżetu Gminy Łęczyca, ponieważ w świetle ustawy z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr. 156, poz. 1118 z późn. zm.) Gmina nie posiada dokumentu uprawniającego do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

Ponadto wyjaśniam, że wymieniona droga pełni funkcję drogi dojazdowej do zakładu i służy wyłącznie do jego obsługi. Korzystanie z niej przez okolicznych mieszkańców jest sporadyczne, ponieważ posiadają inne dojazdy do swoich gruntów. W tej sytuacji rozważenie sprawy ewentualnego przekwalifikowania tej drogi na drogę gminną nie byłoby uzasadnione.

Z up. WÓJTA
mgr inż. Robert Małolepszy
Zastępca Wójta

Załączniki:

1. Uchwała Nr 82/XXVI/87 Gminnej Rady Narodowej Łęczycy podjęta w dniu 6 października 1987 r.

Do wiadomości:

1. Dyrektor Zakładu Karnego w Garbalinie

Gminnej Rady Narodowej w Łęczycy z dnia 6 października 1987 roku w sprawie zatwierdzenia sieci dróg zakładowych na terenie gminy Łęczycy.

Gminna Rada Narodowa w Łęczycy działając na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego /Dz.U.Nr 41, poz. 185 z późniejszymi zmianami/ oraz art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych /Dz.U.Nr 14, poz. 60/ p o s t a n a w i a :

§ 1

Zatwierdzić następującą sieć dróg zakładowych na terenie gminy Łęczycy :

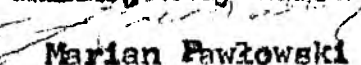
- droga dojazdowa do zakładu M4 Łęczyckich Zakładów Górniczych w Łęczycy - zakład M4 w Lubieniu o długości 300 mb łącząca drogę wojewódzką z zakładem M4,
- droga dojazdowa do Ośrodka Przystosowania Społecznego w Garbali o długości 500 mb, łącząca drogę nr 1 z OPS Garbali,
- droga dojazdowa Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Łęczycy do Stacji Uzdatniania Wody w Krzepocinie o długości około 150 mb łącząca drogę gminną Krzepocin I - Mniszki z Stacją Uzdatniania Wody.

§ 2

Zobowiązać Naczelnika Gminy do zaprowadzenia ewidencji dróg zakładowych.

§ 3

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Płockiego.

Przewodniczący
Gminnej Rady Narodowej

Marian Pawłowski